

Secció de Geografia i Història

Notícia sobre les manifestacions rupestres de l'abric de Gallicant

Amb aquesta nota informativa es dona a conèixer un nou grup de manifestacions rupestres de la comarca del Priorat, el qual serà tractat més àmpliament en el segon volum del **Corpus de pintures rupestres** que du a terme el Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

El coneixement d'aquest nou jaciment es va produir el mes de maig de 1988, després d'una conferència que vàrem donar en aquest mateix Centre de Lectura de Reus sobre les pintures rupestres del barranc de La Valltorta; un dels assistents, el Sr. Miquel Salvadó Jassans, estudiós afeccionat a l'arqueologia, ens va comunicar l'existència d'unes pintures que ell mateix havia descobert, feia alguns anys, en una cavitat de la Serra de la Mussara. Interessats per la informació, decidírem visitar la cavitat amb el seu descobridor, pel tal de conèixer l'exacta situació i compro-

var els tipus i les característiques de les esmentades pintures.

Situació i característiques de les pintures

L'abric o cavitat de Gallicant és situat en les estribacions nord-occidentals de la Serra de la Mussara, dins la Vall del riu Siurana, en el terme municipal de Comudella. És un recinte d'uns 10 m d'amplada, 8 m de fondària i 5 m d'altura, orientat a l'oest i a una alçària d'uns 700 m s.n.m. Aquest abric va ser aprofitat, molt possiblement, des d'època medieval i mostra encara les restes d'antigues construccions: un mur extern que tanca el recinte i restes de pilars en el seu interior i en cadascun dels tres nivells que constitueixen el sòl de l'abric. Les pintures estan agrupades en dos àrees de la meitat dreta de l'abric, però llur conservació és molt deficiente a causa de les esmentades

construccions que destruïren gran part de la paret i també a l'orientació, poc assolada, que facilita el desenvolupament dels líquens. Aquesta degradació qualifica el fris com un conjunt de restes, entre els quals s'identifiquen digitacions aïllades o agrupades, una figura humana i una d'antropomorfa, totes elles realitzades en color vermell o vermell-castany. La tècnica emprada en la realització de les figures es la digital, és a dir, utilitzant els dits de les mans per a pintar, sense descartar però altres tècniques amb pinzell. Quant a la concepció estilística de les figures, cal dir que pertanyen a l'estil esquemàtic-abstracte. El primer nucli de pintures, situat a la paret del fons i a l'esquerra d'una petita coveta és, aparentment, el més important i s'hi observa una agrupació de cinc o sis digitacions o pals verticals d'uns 5 cm d'altura; una figura humana, que ha perdut el cap i gran part de

les extremitats; un antropomorf, molt deteriorat; i altres digitacions i traços que podrien haver configurat -amb totes les reserves- una altra figura humana i un quadrúpede. El segon nucli, a uns 3m a la dreta de l'anterior, només conserva tres restes no identificables. En alguns punts de la paret i per sota d'alguns motius, hom distingeix una prèvia preparació del suport, en un to carbassa clar, que ja ha estat observat en altres conjunts rupestres de les contrades meridionals del Principat com, per exemple, a l'abric d'Ermites IV o Cova Fosca en el terme d'Ulldecona, també amb manifestacions esquemàtiques.

Avaluació

Cal anotar la composició existent entre les esmentades figures humana i antropomorfa, ja que apareixen juntes i agafades de les mans de forma similar a les tres figures humanes de la Cova dels Vilasos, a Os de Balaguer -La Noguera-. L'escena, desgraciadament molt deteriorada pels fenòmens erosius, sembla pertànyer a una dansa o cerimònia de caràcter ritual envoltada d'elements abstractes ideogràfics- potser conceptes o elements numèrics o humans-, temes codificats i de difícil interpretació per a nosaltres. En definitiva, un nou conjunt que cal considerar dintre l'ampli panorama de la mal coneguda pintura esquemàtica, considerada tradicionalment de l'Edat de Bronze.

RAMON VIÑAS.

Composició pictogràfica de l'abric de Gallicant. El conjunt està molt deteriorat i en via de desaparició a causa de l'erosió de fenòmens naturals.